

D • N

21/7 1955

Den första illusionen avverkad

Den tyska frågan, alltså frågan om återförening av Väst- och Östtyskland, upptogs till överraskning för många som den första punkten på dagordningen i Genève utan motstånd från rysk sida. Att man inte skulle komma till något som helst resultat stod emellertid från början klart för alla utom de mest lättrogna och önsketänkande. Redan första dagens deklarationer bekräftade denna uppfattning, och andra dagen sopades illusionen om uppgörelse eller ens realdebatt under bordet genom Bulganius förklaring att Tysklands enhet inte på lång tid kan återställas. I går tycks utrikesministrarna vid ett särskilt sammanträde ha kommit överens om att definitivt avföra frågan från dagordningen.

Frågan kommer emellertid med säkerhet att skymta under hela konferensen; den är inte orsaken till det kalla kriget, långt därifrån, men väl den axel kring vilken propagandan och debatten kretsar. "Säkerhetsproblemet", som man i går började behandla, är till väsentlig del en variant av det tyska problemet. I Ryssland förkunnar man ständigt att en tysk återförening är omöjlig, om inte Tyskland blir neutralt och de allierade trupperna dras tillbaka därifrån. Västtysklands och de allierades ståndpunkt klarades för några dagar sedan av den nye tyske utrikesministern Brentano: Ett neutralt Tyskland skulle lätt bli ett offer för den ryska aggressionen, endast ett rustat och med Västern allierat Tyskland kan bevara sin självständighet. Det bör betonas att denna tankegång väsentligen delas även av den tyska socialdemokratin, ty även denna har bestämt tagit avstånd från tanken på ett neutralt och försvarslöst Tyskland. Att konferensen blir resultatlös även i säkerhets- och avrustningsfrågorna är redan av detta skäl otvivelaktigt.

"Resultatlös" — denna reaktion kommer man med all sannolikhet att söka maskera. Det går lätt genom tal om att frågorna fordrar nya studier, nya konferenser, och dylika har redan ställts i utsikt. Det ändlösa konfererandet är självfallet helt oskyldigt, om inte den fria opinionen bibringas föreställningen att en verklig avspänning därmed säkras eller förberedes. Däri ligger faran för Västern och förhoppningen för kommunismen, för vilken det gäller att försvaga Västerns vaksamhet och samarbetsvilja.

Gemytligheten i ord och gester är fortfarande betydande. Man festar, talar om hur fredlig och snäll man är, hur trevlig hela tillställningen trots allt är. Att politikerna måste uppträda på det sättet är givet; de friar till världsoptionen — demokratiernas opinion, som skulle bli förbittrad om inte ledarna ansträngde sig till det yttersta för att nå något positivt och som redan i ett realistiskt bedömande av läget kan spåra en ovilja att komma överens.

För dessa personer är illusionismen ett absolut krav — en livslögn i den meningen att deras politiska framtid beror på den.

Mera egendomlig kan pressens hållning te sig. Inte att den ryska pressen är så välvillig under konferensdagarna; denna press dirigeras helt från ovan, och den uppträder precis som de två statsledarna Bulganius och Chrustjev, fryntliga i umgänget och avvisande i sak. Mera förvånande kan det synas att de stora demokratiernas tidningar så nära följer sina regeringars exempel. Om man läser de ledande artiklarna finner man att ingen tror på resultat av konferensen, men att nästan alla talar vackra ord om avsikterna, vänligheten och

trivseln och tar upp även de mest påtagligt taktiska förslag till allvarlig diskussion. Även hos pressen synes alltså propagandainställningen vara bestämmande; man får inte genom realism ge ryssarna monopol på agitationsmöjligheter i vänlighetsoffensivens tecken. Undantag finns — den engelska Economist har inte anslutit sig till denna frasernas frälsningsarmé — men många utmärkta tidningar, såsom Manchester Guardian, skriver nästan som om de ville leka diplomater.

I Sverige har vi en rad roande exempel på denna genre — eller kanske är det snarare fråga om verklig än låtsad tro på illusionerna. Särskilt de socialdemokratiska organen talar mindre om att konferensen misslyckas än om att detta förspäts och fastslagits av illsinnade, i första rummet Dagens Nyheter. Detta försök att glida ifrån de otroliga fadäser man sade för kort tid sedan hör till de få helt festliga inslagen i detta skådespel, som står färsen nära, men där tragiken ständigt skär igenom.